

לפרשת בהעלותך – תשע"ג

מסיפורי חסידים

יוסי ארגמן

פרשתנו עוסקת בטווח רחב של נושאים כבדי משקל בתחום המנהיגות, הפולחן, האופי היהודי הלאומי ואפילו בלשון הרע (פרשת ציפורה, אחות משה). פרשנים ופוסקים לאורך הדורות מצאו בפרשה אסמכתאות לפסיקותיהם בתחום חיי היומיום. הללו אף היו – לאורך הדורות – יסוד לסיפורי מוסר חסידיים. הנה שניים מהם:

מחלוקת על בחירת רב

בעיירה אחת הסמוכה לבריסק (ליטא) פרצה פעם מחלוקת קשה סביב בחירת רב הקהילה. ככל שעברו הימים הלכו והתגבשו שני מחנות. המריבות ביניהם כבשו את כל סדר היום. כל צד הביא מועמד משלו ותוך כדי המריבות נשתכחו דאגות הפרנסה וכל שאר קשיי החיים. נמנו וגמרו החברים להביא את המחלוקת לפני הגאון, רבי יוסף דב סולובייצ'יק (רבה של בריסק דאז).

כששמע הרבי את בעלי המחלוקת, אמר להם: "בפרשת 'בהעלותך' מסופר על תלונת בני-ישראל בעניין הגשמיות: בשר ודגים ומיני ירקות שאין להם במדבר. בתגובה לתלונה אומר ה' למשה: "אספה לי שבעים איש מזקני ישראל... ונשאו אתך במשא העם". נשאלת השאלה: מה שייך מינויים של שבעים זקנים לעניין תלונת בני-ישראל על בשר, דגים וירקות – אותם הם דורשים ממשה רבנו?

"אלא", המשיך רבי דב יוסף בחיור, "כשראה הקדוש ברוך הוא שבני-ישראל מרבים לריב בענייני פרנסה וכלכלה ושקצרה ידו של משה לפתור את הבעיות החומריות – השיא לו עצה טובה: "אספה לי שבעים מנהיגים חדשים, שבעים רבנים וזקנים, ומיד תראה כיצד יתעוררו המוני העם לעסוק במינויים הצפויים. כתוצאה מכך – ישכחו כליל את דאגות הפרנסה וענייני המאכל והמשקה המטרידים כל כך את מנוחתם בשעה זו..."

הצדדים הנצים הבינו את המסר הצפון ושבנו לעירם.

אחריות האב כלפי ילדיו – עד מתי?

אברך אחד בא אצל הצדיק רבי יהודה לייב מגור (בעל "שפתי אמת") והתלונן על אביו שמתנכר לו ומיום שנשא אישה הוא מסרב בעקשנות לתמוך בו ובבני ביתו הרעבים. למחרת זימן ה"שפת אמת" את האב המתנכר. האזין האיש ביראת כבוד לדברי הרבי ואחר כך הצטדק: כל ימי עמלתי למען ילדיי, גם דאגתי להשיאם בכבוד. אבל, משנישאו והם ברשות עצמם, אינני רואה חובה להוסיף ולתמוך בהם.

נטל ה"שפת אמת" את חומש "במדבר" והחל לדפדף בו עד שהגיע לסיפור המתאוננים בפרשת "בהעלותך" (פרק י"א). וכך אמר האדמו"ר לאורח: "בשעה שיוצאי מצרים בכו באזני משה, שאין להם בשר ודגים, פונה משה לה' בשאלה הבאה: 'האנוכי הריתי את העם הזה, אם אנוכי ילדתיהו?' ואחר כך הוא מוסיף ושואל: 'מאין לי בשר לתת לכל העם הזה?'

"וכאן" – אמר הרבי – "יש לשאול: לשם מה משמיע משה רבנו את השאלה הראשונה? מדוע איננו מסתפק בשאלה השנייה ובקביעה שאין לו בשר לתת לבני עמו ואין בכוחו לפרנסם במדבר?

אלא – המשיך ה"שפת אמת" בחיוך – אילו הרה וילד משה את בני ישראל, לא הייתה מועילה לו הטענה שאין לו בשר לתת להם. כי האחריות המוטלת על האב לפרנס את ילדיו היא אחריות שאין לה שיעור. לכן, על האדם לטרוח כל ימיו עד כלות כוחותיו כדי לתמוך כראוי בבניו ובנותיו...